

УКРАЇНСЬКА МОВА

**програма для спеціальних загальноосвітніх навчальних закладів II ступеня для дітей із затримкою психічного розвитку з навчанням українською мовою
5 класи**

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Програму з української мови (5 клас) для спеціальних загальноосвітніх навчальних закладів для дітей із затримкою психічного розвитку з навчанням українською мовою відповідає Державному стандарту базової і повної загальної середньої освіти затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23.11.2011 р. № 1392), який ґрунтується на засадах компетентнісного, когнітивно-комунікативного, особистісно зорієнтованого й діяльнісного підходів до навчання, що зумовлює чітке визначення результативного складника засвоєння змісту базової й повної загальної середньої освіти. Програма для дітей із затримкою психічного розвитку укладена на основі адаптації державних вимог до загальноосвітньої підготовки учнів та у відповідності з навчальною програмою «Українська мова» для 5 класів загальноосвітніх навчальних закладів¹.

У програмі враховано державний статус української мови, її суспільні функції, взято до уваги специфіку навчального предмета, що має виразні інтегративні функції, здатність справляти різнобічний навчальний, розвивальний і виховний вплив на учнів, сприяти формуванню особистості, готової до активної, творчої діяльності у всіх сферах життя суспільства, формувати навички самостійної навчальної діяльності, самоосвіти й самореалізації; ураховано сучасні організаційні форми, методи й технології навчання української мови в загальноосвітніх навчальних закладах.

Основна мета навчання української мови полягає у формуванні національно свідомої, духовно багатогої мовної особистості, яка володіє вміннями й навичками вільно, комунікативно доцільно користуватися засобами української мови — її стилями, типами, жанрами в усіх видах мовленнєвої діяльності (аудіювання, читання, говоріння, письмо), тобто забезпечує належний рівень комунікативної компетентності. Зазначена мета передбачає здійснення навчальної, розвивальної й виховної функцій освітнього змісту навчального предмета.

Зміст освіти школи інтенсивної педагогічної корекції, відповідно до Державного стандарту має цензовий рівень. Отже, у дітей із ЗПР протягом навчання в основній школі на основі достатньо скоригованих процесів пізнавальної сфери, розумової та мовленнєвої діяльності, набутих позитивних якостей особистості, мають бути сформовані повноцінні знання та вміння з української мови, які відповідають рівню освіти учнів основної ланки загальноосвітньої школи і забезпечують успішне навчання у старшій ланці школи, професійно-технічного училища тощо.

---

¹ Українська мова: програма для загальноосвітніх навчальних закладів для 5-го класу; автори: Шелехова Г.Т., Пентилюк Н.І., Новосьолова В.І., Гнаткович Т.Д., Коржова Н.В., Таранік-Ткачук К.В.

Однак варто пам'ятати, що в основній школі інтенсивної педагогічної корекції навчаються діти зі стійкими недоліками навчально-пізнавальної діяльності, які не вдалося в достатній мірі скорегувати у початковій школі. Учня цієї вікової групи притаманна особлива ригідність, інертність мислення, у процесі виконання навчальних завдань домінування інтуїтивно-практичного мислення над понятійним, недостатня продуктивність розумових дій: аналізу, абстрагування, порівняння, узагальнення, суттєве відставання в розвитку причинно-наслідкового мислення, недостатність самоконтролю, низька мотивація навчальної діяльності тощо.

Таким чином, мета та завдання змісту освіти основної ланки школи інтенсивної педагогічної корекції повинні трансформуватися через пріоритети сучасної освіти і, водночас, мати визначену корекційну спрямованість.

Отже, головними завданнями навчання української мови в основній школі інтенсивної педагогічної корекції є:

- виховання стійкої мотивації й свідомого прагнення до вивчення української мови;
- формування в школярів компетентностей комунікативно доцільно й виправдано користуватися засобами мови в різних життєвих ситуаціях і сферах спілкування, дотримуючись норм українського етикету;
- ознайомлення з мовною системою й формування на цій основі базових лексичних, граматичних, стилістичних, орфоепічних і правописних умінь і навичок; здатності учня до аналізу й оцінки мовних явищ і фактів;
- формування вмінь розрізняти, аналізувати, класифікувати мовні факти, оцінювати їх з погляду нормативності, відповідності ситуації та сфері спілкування; працювати з текстом, здійснювати пошук інформації в різноманітних джерелах, здатності передавати її в самостійно створених висловлюваннях різних типів, стилів і жанрів;
- формування духовного світу учнів, цілісних світоглядних уявлень, загальнолюдських ціннісних орієнтирів, тобто прилучення через мову до культурних надбань українського народу і людства загалом.

Основною ідеєю курсу української мови в основній школі є забезпечення інтенсивного мовленнєвого та інтелектуального розвитку учнів із ЗПР. Володіння українською мовою, уміння спілкуватися, домагатися успіхів у процесі комунікації є тими характеристиками особистості, які здебільшого визначають досягнення людини практично в усіх галузях життя, сприяють її успішній адаптації до мінливих умов сучасного світу.

Програма складається із пояснювальної записки та основної частини (5 клас) .

Курс української мови в 5 класі структуровано за змістовими лініями: мовленнєвої, мовної. У мовленнєвій і мовній змістових лініях основними є три колонки: у першій колонці подано зміст навчального матеріалу, у другій – навчальні досягнення учнів, а в третій – спрямованість корекційно-розвивальної роботи з учнями.

У першій колонці «Зміст навчального матеріалу» запропоновані теми для вивчення, які ускладнюються з кожним навчальним роком. Цей розділ вміщує в собі мінімальний обсяг матеріалу, обов'язковий для вивчення в загальноосвітніх

навчальних закладах. Зважаючи на те, що обсяг матеріалу великий, а кількість годин на його вивчення обмежена, вчитель має право вилучити частину матеріалу, зміст якого, на його думку, не є обов'язковим для вивчення і не виносити для тематичного контролю.

У другій колонці «Навчальні досягнення учнів» визначено конкретну мету й завдання кожної запропонованої теми, що вивчається.

Спрямованість корекційно розвивальної роботи – це третя колонка навчальної програми. В даній колонці були виділені та реалізовані психолого-педагогічні умови корекційного розвитку мовленнєвої діяльності учнів із ЗПР у процесі вивчення предмета «Українська мова», що спрямовані на розвиток мови та мовлення, пізнавальну діяльність, активність, розумові здібності школярів із ЗПР через виконання передбачених навчальних завдань.

Зміст мовленнєвої змістової лінії викладається за принципом структурної системності і передбачає поступове ускладнення і поглиблення мовленнєвих понять та формування вмінь у всіх видах мовленнєвої діяльності.

Зміст мовної змістової лінії подається за лінійним принципом, що доповнюється реалізацією системи внутрішньо предметних зв'язків, які зумовлюють систематичне й різнобічне збагачення мовлення учнів лексико-фразеологічними, граматичними, стилістичними засобами, удосконалення мовних і мовленнєвих умінь.

Мовна і мовленнєва змістові лінії є основними, які визначають безпосередній предмет навчання, його структуру, супроводжуються вимогами до навчальних досягнень учнів із ЗПР, кількістю годин, що виділяються на їх засвоєння.

Отже, призначення мовленнєвої змістової лінії полягає в забезпеченні цілеспрямованого формування і вдосконалення вмінь та навичок у дітей у всіх видах мовленнєвої діяльності – аудіюванні, читанні, говорінні письмі. Реалізація її змісту здійснюється як на спеціальних уроках з розвитку мовлення, так і на уроках засвоєння основ науки про мову.

Призначення мовної змістової лінії здійснюється у процесі засвоєння учнями системи знань про мову і формування на їх основі відповідних умінь як засобу пізнання, спілкування, самовираження людини (мовна компетенція).

Особливістю змісту програми є систематичне використання у процесі опрацювання мовної змістової лінії внутрішньопредметних зв'язків: 1) з лексикою і фразеологією, прислів'ями і крилатими висловами; 2) з граматиною (морфологією і синтаксисом); 3) з культурою мовлення; 4) із текстом. Реалізація саме цих зв'язків визначає спрямування мовленнєвого розвитку дітей із ЗПР.

Здійснення на кожному уроці внутрішньо предметного зв'язку із лексикою, фразеологією, прислів'ями забезпечує можливість послідовно збагачувати мовлення учнів. Важливе значення має також послідовне урізноманітнення граматичного ладу мовлення школярів на рівні слова, словосполучення і речення. Однак усі відзначені рівні та аспекти розвитку мовлення школярів можуть повноцінно реалізуватися лише за умови, якщо вони актуалізуються на рівні тексту. На рівні тексту

здійснюється вдосконалення вмінь досягати визначених ними комунікативних цілей, тобто того, що має вихід безпосередньо у практику.

Добір навчального змісту й організація навчання української мови здійснюються на основі застосування і поєднання основоположних дидактичних принципів. Зокрема, принцип взаємозв'язку навчання, виховання і розвитку передбачає наявність у змісті та в процесі навчання української мови таких елементів, які забезпечують гармонійну реалізацію визначених цим принципом основних загальноосвітніх функцій цього предмета. Так, окрім навчальної функції має здійснюватися патріотичне, морально-етичне, екологічне, естетичне виховання учнів які, зокрема, мають засвоїти й глибоко усвідомити, що їхня мовленнєва діяльність обов'язково є носієм добра чи зла, тому що вони мають виробити звичку оцінювати її з погляду відповідності моральним нормам та естетичним критеріям.

Принцип демократизації й гуманізації навчання мови полягає у здійсненні методики партнерського співробітництва учителя й учня задля досягнення навчальної мети. Це означає, що вчитель відмовляється від диктату у взаєминах із дітьми і будує стосунки з ними на основі толерантності, взаємної довіри, теплоти, сердечності, високо цінує й заохочує щирі прояви інтелектуальної і емотивної діяльності учня.

Принцип особистісної орієнтації навчання передбачає забезпечення вчителем оптимальних умов для різнобічного мовленнєвого розвитку кожного учня із ЗПР, врахування його індивідуальних особливостей, пізнавальних потреб, інтересів, прагнень, заохочення до самостійності у вивченні української мови.

Комунікативно-діяльнісний принцип означає вивчення мови як засобу спілкування і здійснюється у процесі вдосконалення чотирьох видів мовленнєвої діяльності – аудіювання, читання, говоріння й письма.

У формуванні та розвитку мовленнєвих умінь та навичок у дітей із ЗПР чільне місце займає вдосконалення аудіювання (слухання-розуміння), що передбачає регулярне використання навчальних завдань з розвитку умінь слухати, розуміти, аналізувати й оцінювати усне висловлювання. На основі прослуханих текстів доцільно давати завдання, що передбачають короткі відповіді на запитання за змістом тексту, складання плану прослуханого, вибір правильної відповіді із кількох запропонованих тощо.

Другий вид мовленнєвої діяльності – говоріння – передбачає формування і розвиток умінь та навичок діалогічного і монологічного мовлення.

Формування навичок говоріння здійснюється у процесі заучування дітьми невеликих текстів, віршів, загадок, прислів'їв тощо; складання відповідей на основі прочитаного або почутого тексту, усних повідомлень, переказування прочитаного або почутого (докладно, стисло, вибірково), текстів різних типів, жанрів мовлення; складання діалогів і монологічних висловлювань різних типів, стилів і жанрів мовлення.

Робота з читання спрямована на вироблення навичок читання вголос, що передбачає його інтонаційну правильність, достатню швидкість, уміння виражати з допомогою темпу, тембру гучності читання особливості змісту, стилю тексту, авторського задуму та ін..

Важливим аспектом навчання мови є формування навичок читання мовчки, практичне ознайомлення з його різновидами (ознайомлювальним, вивчальним, переглядовим). Діти повинні навчитися читати незнайомий текст мовчки швидше, ніж уголос, розуміти й запам'ятовувати після одного-двох причитувань його фактичний зміст, логічні зв'язки, закладені в тексті, розуміти його основну думку.

Навчання рідної мови передбачає розвиток навичок письма у дітей із ЗПР, написання робіт творчого характеру, серед яких усні й письмові перекази і твори різних типів, стилів і жанрів мовлення. Для активізації мовленнєвої діяльності дітей варто надавати перевагу таким темам для створення самостійних висловлювань, які були б пов'язані з їхнім життєвим досвідом, зацікавили б їх, викликали інтерес, прагнення поділитися думками, зближували реальну і навчальну діяльність, мали б виховне спрямування тощо.

Завдання з української мови треба будувати так, щоб кожен із проведених видів робіт виконував свою роль у формуванні певного комунікативного уміння, щоб учні успішно оволодівали і монологічним і діалогічним мовленням, спираючись на знання про текст, стилі, типи, жанри мовлення, ситуацію спілкування, набували культури мовлення.

Комунікативна діяльність має здійснюватися в ході розв'язання учнями системи усних і письмових мовленнєвих завдань, розташованих у порядку зростання їх складності. Для надання школярам більше можливостей спілкуватися, висловлювати власні думки і почуття, необхідно, зокрема, ширше впроваджувати групову форму проведення занять, індивідуалізувати та диференціювати систему письмових робіт.

Принцип органічного поєднання навчання мови і мовлення як засобу і способу мовленнєвої діяльності, її змісту і форми означає, що вивчення мовних понять, правописних правил, орфоепічних норм не є самоціллю, а засобом досягнення освітньої мети. Тому вивчення мовних понять, явищ, закономірностей, норм, має здійснюватися не ізольовано від мовлення, а на основі тексту (висловлювання), як результату мовленнєвої діяльності, передбачати застосування вивченого у мовленнєвому процесі

Принцип практичної спрямованості навчання знаходить вияв у різнобічному і систематичному збагаченні мовлення учнів лексичними, граматичними, стилістичними та іншими виражальними засобами мови, що мають здійснюватися у процесі реалізації внутрішньопредметних зв'язків і забезпечити розширення лексичного запасу дітей із ЗПР.

5 КЛАС

(122 год., 3,5 год. на тиждень)
(10 год. — резерв годин для використання на розсуд учителя)

Мовленнєва змістова лінія

Пор№	К-сть год.	Зміст навчального матеріалу	Навчальні досягнення учнів	Спрямованість корекційно-розвивальної роботи
1.1		<p>Відомості про мовлення Загальне уявлення про мовлення; види мовленнєвої діяльності (аудіювання, читання, говоріння, письмо); мета спілкування і адресат мовлення; мовлення монологічне і діалогічне, усне й писемне; основні правила спілкування (бути ввічливими, привітними і доброзичливими, уважно, не перебиваючи, слухати співрозмовника, заохочувати його висловити свою думку, зацікавлено й доброзичливо вислуховувати її, уміти висловити незгоду з</p>	<p>Учень: - має загальне уявлення про мовлення; - усвідомлює види мовлення; - з допомогою вчителя розрізняє такі поняття: мовлення, види мовленнєвої діяльності, монолог, діалог, адресат мовлення; усну та письмову, монологічну та діалогічну форми; тему та основну думку, тему й мікротему висловлювання; мовні засоби зв'язку речень у тексті, стилі мовлення, сферу їх використання, типи і жанри мовлення, особливості їхньої побудови; вимоги до мовлення; - має уявлення про монологи та діалоги; - з допомогою вчителя визначає: а) тему, основну думку висловлювання; б) стилі (розмовний, художній і</p>	<p>Розвиток слухового сприймання. Розвиток загального уявлення про мовлення. Розвиток діалогічного та монологічного мовлення. Засвоєння необхідних термінів у мовленнєвій діяльності, які передбачені програмовим матеріалом. Вивчення необхідних правил та понять. Розвиток словесно-логічного мислення. Збагачення словникового запасу. Розвиток мовленнєвої уваги та</p>

	<p>позицією співрозмовника так, щоб не образити його; не розмовляти без потреби голосно, не вживати грубих слів, говорити про те, що цікаво адресатові мовлення та ін.) (практично). Тема й основна думка висловлювання; тема і мікротема.</p> <p>Ознайомлення з вимогами до мовлення (змістовність, логічна послідовність, багатство, точність, виразність, доречність, правильність). Помилки в змісті й побудові висловлювання (практично).</p> <p>Усна і письмова форми тексту (висловлювання). Простий план готового тексту.</p> <p>Належність висловлювання до певного стилю: розмовного, наукового, художнього, публіцистичного, офіційно-ділового (загальне ознайомлення). Ознайомлення із розмовним, науковим і художнім стилями, сферою їх використання.</p>	<p>науковий) мовлення, сферу їх використання;</p> <p>в) типи (розповідь, опис предметів і тварин, роздум) і жанри мовлення (оповідання, відгук, замітка, лист); адресата мовлення і мету спілкування;</p> <p>г) вимоги до мовлення;</p> <ul style="list-style-type: none"> - намагається знаходити помилки у змісті побудови висловлювання під час практичного виконання; - з допомогою вчителя ділить текст на абзаци; - з допомогою вчителя складає розповідь на основі власного досвіду; - розуміє жанри мовлення. 	пам'яті.
--	--	---	----------

		<p>Типи мовлення (різновиди текстів): розповідь, опис, роздум. Особливості побудови розповіді на основі власного досвіду, опису окремих предметів і тварин, елементарного роздуму. Жанри мовлення: оповідання, відгук, замітка, лист, особливості їх побудови.</p>		
1.2		<p>Види робіт Сприймання чужого мовлення <i>Аудіювання (слухання-розуміння)</i> текстів діалогічного і монологічного характеру, що належать до стилів: розмовного, художнього, наукового; типів: розповідь, опис (в т. ч. опис окремих предметів, тварин), роздум; жанрів мовлення: оповідання, замітка, стаття, казка, легенда, переказ, пісня, вірш, загадка; прислів'я, приказки (об'єднані певною темою).</p>	<p>Учень: - розуміє висловлювання інших людей і звукозаписи з одного-двох прослуховувань (тривалість звучання незнайомих текстів розмовного і художнього стилів 6—8 хв.); - з допомогою вчителя складає первинне уявлення про зміст почутого (що, коли, в якій послідовності відбувається); - з допомогою вчителя складає твір-роздум, замітки, нескладні перекази; - усвідомлює мету спілкування, причинно-наслідкові зв'язки;</p>	<p>Розвиток слухового сприймання. Усвідомлення висловлювання інших людей. Формування умінь розрізняти художній, науковий та розмовний стилі мовлення. Розвиток умінь складати простий переказ. Оволодіння основними навичками побудови тексту.</p>

	<p>Читання мовчки текстів діалогічного і монологічного характеру, що належать до таких стилів: розмовного, художнього, наукового; типів: розповідь, опис (у т. ч. опис окремих предметів, тварин), роздум; жанрів мовлення: оповідання, замітка, стаття, казка, легенда, переказ, пісня, вірш, загадка; прислів'я, приказки (об'єднані певною темою).</p> <p>Виразне читання вголос художніх, науково-популярних текстів різних типів мовлення, що належать до таких жанрів, як оповідання, замітка, стаття, легенда, переказ, казка, прислів'я, приказки, пісня, вірш, байка (вивчення деяких із них напам'ять або близько до тексту).</p>	<ul style="list-style-type: none"> - продовжує навчатися читати текст «про себе»; - усвідомлює взаємозв'язки між дійовими особами в тексті; - з допомогою вчителя виділяє у прочитаному головне, тему і основну думку тексту, деталі; - розуміє послідовність складання простого плану тексту і його структури; - ставить запитання до прочитаного, відповідає на них; - переглядає текст і знаходить у ньому вказані елементи (цифри, слова у лапках, слова із зносками, слова, написані з великої літери, тощо). - читає вголос знайомі тексти (розмовного, наукового і художнього) стилів; - усвідомлює жанри мовлення; - переказує усно зміст художнього і наукового тексту; 	<p>Розвиток навичок читання мовчки. Формування умінь добирати заголовки до прочитаного тексту. Розвиток словесно-логічного мислення. Збагачення словникового запасу.</p> <p>Розвиток навичок читання вголос. Розрізнення художнього, наукового та розмовного стилів мовлення. Розвиток навичок аудіювання. Збагачення словникового запасу.</p>
--	---	---	--

3.	<p>Відтворення готового тексту <i>Перекази (навчальні й контрольні)</i> за простим планом. <i>Говоріння.</i> Докладні перекази художніх текстів розповідного характеру з елементами опису тварин, роздуму. Докладний переказ тексту наукового стилю. <i>Письмо.</i> Докладні перекази художнього тексту розповідного характеру з елементами опису предметів, тварин.</p>	<p>Учень: - - з допомогою вчителя пише переказ за складеним планом, - частково помічає і виправляє недоліки в своєму мовленні; - з допомогою вчителя оцінює текст з погляду його змісту, форми, задуму і мовного оформлення використовуючи допомогу вчителя</p>	<p>Розвиток пам'яті та звуковимовних навичок.зви Розвиток умінь складати простий переказ за заданою темою. Розвиток запам'ятовування словесного матеріалу Розвиток правил мовленнєвого етикету та культури спілкування; Усвідомлення різниці між стилями мовлення. Уміння виправляти помилки під час виконання практичних вправ, в самостійних письмових роботах.</p>
4.	<p>Створення власних висловлювань <i>Діалогічне мовлення</i> Діалог, його розігрування відповідно до запропонованої ситуації спілкування, пов'язаної із життєвим досвідом учнів (діалогі етикетного характеру, діалог-розпитування), за поданим початком, малюнками.</p>	<p>Учень: - з допомогою вчителя складає та розігрує діалогі: а) на основі власного життєвого досвіду; б) діалогі етикетного характеру; в) діалог-розпитування; г) за поданим початком; д) опорними словами; є) малюнками; - з допомогою вчителя будує твори-описи за малюнками та картинами; - робить спроби правильно побудувати</p>	<p>Розвиток діалогічного мовлення Формування усвідомленого вміння складати діалог на основі власного життєвого досвіду. Розвиток умінь складати твори-описи за малюнком та картиною. Оволодіння вміннями правильної побудови листа.</p>

	<p>Монологічне мовлення <i>Твори (навчальні й контрольні) без плану.</i> <i>Говоріння.</i> Твори-описи окремих предметів, тварин (у тому числі за картиною) в художньому стилі. Відповідь на уроках української мови та інших предметів (за поданим планом або таблицею) в науковому стилі. Відгук про висловлювання товариша. Твір-оповідання про випадок із життя. <i>Листьмо.</i> Твір-розповідь на основі власного досвіду в художньому стилі. Твори-описи окремих предметів, тварин у художньому і науковому стилях. Твір-роздум на тему, пов'язану з життєвим досвідом учнів у художньому стилі.</p>	<p>відгук про висловлювання товариша та замітку в газету (із шкільного життя) інформаційного характеру (з допомогою вчителя); - з допомогою вчителя вибирає відповідно до умов спілкування стиль мовлення (розмовний, науковий, художній); - робить спроби правильно знаходити і виправляти недоліки та помилки в змісті, побудові й мовному оформленні власних висловлювань спираючись на допомогу вчителя; - оцінює текст з погляду його змісту, форми, задуму і мовного оформлення (з допомогою вчителя); - з допомогою вчителя правильно пише лист рідним, друзям.</p>	<p>Формування монологічного мовлення. Мовленнєве обґрунтування складеного твору-опису. Обґрунтування змісту тексту з погляду його форми, задуму і мовного оформлення. Використання у відповідях засвоєних термінів. Розвиток активного словника.</p>
--	---	--	--

		Замітка в газету (із шкільного життя) інформаційного характеру. <i>Ділові папери.</i> Лист рідним, друзям. Адреса.		
		Міжпредметні зв'язки. Художній твір і його частини: тема та ідейний зміст художнього твору; розповідь і опис предметів, тварин у вивчених творах; роздуми про вчинки героїв (література); усний опис змісту і художніх засобів у творах живопису, що зображують предмети, тварин; усна розповідь за змістом жанрової картини про дітей; спостереження за окремими предметами при малюванні з натури (образотворче мистецтво).		

Мовна змістова лінія

Пор.№	К-сть год.	Зміст навчального матеріалу	Навчальні досягнення учнів	Спрямованість корекційно-розвивальної роботи
2.1		Вступ Значення мови в житті суспільства. Українська мова — державна мова України.	Учень: - усвідомлює значення мови в житті суспільства; - розуміє, що українська мова є державною мовою.	
2.2		Повторення вивченого в початкових класах <i>Частини мови;</i> основні способи їх розпізнавання. Іменник. Прикметник. Числівник. Займенник. Дієслово.	Учень: - розпізнає вивчені в початкових класах частини мови, визначаючи їхні істотні ознаки (з допомогою учителя); - розрізняє нормативну та ненормативну лексику;	Розвиток знань про частини мови. Використання засвоєних правил під час виконання письмових вправ. Володіння вміннями

	<p>Прислівник. Прийменник. Сполучник. <i>Правопис.</i> Велика буква і лапки в іменниках. Голосні у відмінкових закінченнях іменників, прикметників, дієслів. <i>Не</i> з дієсловами. Правопис <i>-ися, -ться</i> у кінці дієслів. Написання прийменників із іншими частинами мови. Правопис вивчених прислівників. Апостроф. М'який знак. <i>Внутрішньопредметні зв'язки</i> <i>Лексикологія.</i> Уживання вивчених частин мови як синонімів і антонімів, у прямому і переносному значенні. <i>Грамматика.</i> Роль вивчених частин мови в побудові речення і висловленні думки. Уживання прийменників та сполучників <i>і, та, й, а, але</i> для зв'язку слів у реченні. <i>Культура мовлення.</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> - з допомогою вчителя використовує орфограми і розділові знаки під час виконання практичних вправ; - засвоює орфограми і пунктограми; - користується правилами під час виправлення помилок; - розуміє значення орфографічного і тлумачного словників; - самостійно чи з допомогою вчителя будує речення із вивченими частинами мови; - усвідомлює значення понять синоніми та антоніми; - складає усні висловлювання на певну соціокультурну тему з використанням власного життєвого досвіду відповідно до визначеної комунікативної мети (з допомогою учителя). - використовує засвоєнні вміння під час виконання вправ. 	<p>користуватися орфографічним і тлумачним словниками. Уміння давати логічні, повні відповіді на запитання учителя.</p>
--	--	--	---

	<p>Розрізнення літературної лексичної норми та ненормативної лексики (вульгаризмів), слів української і російської мов з метою уникнення суржика.</p> <p><i>Текст (риторичний аспект).</i></p> <p>Удосконалення вмінь складати й поліпшувати висловлювання на основі використання власного досвіду.</p>		
2.3	<p>Поняття про текст</p> <p><i>Текст і його ознаки:</i> тема і основна думка, задум, наявність двох і більше речень, зв'язність, завершеність. Поділ тексту на мікротеми й абзаци, а речення в тексті — на відоме і нове. Тематичне речення в мікротемі.</p> <p>Мовні засоби зв'язку речень у тексті.</p> <p>Тексти різних типів — розповідь, опис, роздум (повторення).</p> <p>Поняття про розмовний, науковий, художній, офіційно-діловий та публіцистичний</p>	<p>Учень:</p> <ul style="list-style-type: none"> - з допомогою учителя називає істотні ознаки тексту; - з допомогою учителя ділить текст на абзаци; визначає тему й основну думку, задум, належність до певного типу (розповіді, опису, роздуму) і стилю мовлення (художнього, наукового, розмовного, офіційно-ділового, публіцистичного); - будує діалог та монолог на задану тему (з допомогою учителя); - з допомогою вчителя дає оцінку тексту з погляду його змісту, будови, задуму й мовного оформлення; - засвоює нові слова; - самостійно чи з допомогою вчителя 	<p>Формування пізнавальної діяльності.</p> <p>Розвиток знань про текст, його будову.</p> <p>Розвиток умінь визначати тему і основну думку розповіді, опису, роздуму.</p> <p>Уміння вести діалог та монолог у процесі спілкування.</p> <p>Розвиток зв'язного мовлення.</p> <p>Розвиток словесно-логічного мислення.</p> <p>Збагачення словникового запасу.</p> <p>Вживання нових слів передбачені програмовим матеріалом.</p>

	<p>стилі мовлення (повторення і поглиблення). Стилiстична помилка (практично). Недоліки в тексті (практично). Внутрішньопредметні зв'язки <i>Лексикологія.</i> Засвоєння нових слів (у тому числі власне українських), прислів'їв, крилатих висловів. <i>Граматика.</i> Сполучники, прислівники, займенники; синоніми, спільнокореневі слова, повтори як засоби зв'язку речень у тексті. Виділення тематичних речень у мікротемі. <i>Культура мовлення.</i> Засвоєння складних випадків слововживання.</p>	<p>розрізняє сполучники, прислівники, займенники; - розуміє і диференціює значення спільнокореневих слів; - усвідомлює роль повторів як засобів зв'язку речень у тексті.</p>	<p>Використання засвоєних правил під час самостійної побудови речення. Уміння володіти синонімами, спільнокореневими словами.</p>
2.4	<p>Відомості з синтаксису і пунктуації <i>Словосполучення.</i> Відмінність словосполучення від слова, його форми і речення. Головне та залежне слово у словосполученні. Словосполучення лексичні та фразеологічні (практично).</p>	<p>Учень: - розуміє поняття словосполучення і його відмінність від слова (його форми) і речення; - з допомогою вчителя виділяє головне та залежне слово у словосполученні; - з допомогою визначає лексичні та фразеологічні словосполучення; - намагається знаходити граматичні</p>	<p>Володіння поняттями лексичні та фразеологічні словосполучення. Уміння користуватися словосполученнями. Розвиток уміння здійснювати самоконтроль власного усного й письмового висловлювання з метою виправлення</p>

	<p>Граматична помилка та її умовне позначення (практично). <i>Речення, його граматична основа</i> (підмет і присудок). Речення з одним головним членом (загальне ознайомлення). Види речень за метою висловлювання: розповідні, питальні, спонукальні (повторення). Окличні речення (повторення). <i>Правопис.</i> Розділові знаки в кінці речень (повторення). Пунктуаційна помилка та її умовне позначення (практично). <i>Внутрішньопредметні зв'язки</i> <i>Лексикологія.</i> Засвоєння нових слів (у тому числі власне українських) і фразеологізмів, прислів'їв, крилатих висловів. <i>Граматика.</i> Спостереження за використанням вивчених частин мови в ролі головного і залежного слова. <i>Культура мовлення і стилістика.</i> Практичне</p>	<p>помилки в усному і письмовому висловлюваннях; вчиться умовно визначити помилки; - усвідомлює, що речення може складатися з дох головних членів (підмета і присудка), а також з одного головного члена; - з допомогою розрізняє види речень за метою висловлювання (розповідні, питальні, спонукальні, окличні), ставить розділові знаки в кінці кожного речення; - з допомогою вчителя переказує своїми словами почуте і прочитане, вживаючи прислів'я і приказки; - використовує у мовленні словосполучення, різні за будовою і метою висловлювання речення, у тому числі прислів'я.</p>	<p>граматичних помилок. Розширення та закріплення набутих знань про речення. Вживання всіх видів речень за метою висловлювання в усному та писемному мовленні. Збагачення словникового запасу шляхом поширення речень словами та словосполученнями, складання речень за зразком, схемою. Розвиток пунктуаційних навичок. Розвиток умінь обґрунтувати розділові знаки в кінці речення; знаходити і виправляти граматичні й пунктуаційні помилки; добирати синонімічні словосполучення і речення, різні за будовою, у тому числі фразеологізми.</p>
--	--	--	---

	<p>засвоєння словосполучень, у яких допускаються помилки у формі залежного слова; синоніміка словосполучень різної будови. Інтонування розповідних, питальних, спонукальних, а також окличних речень. Використання розповідних, питальних, спонукальних, а також окличних речень у вивчених стилях мовлення. Синоніміка простих речень різних видів. <i>Текст (риторичний аспект).</i> Удосконалення вмінь лаконічно формулювати теми усних і письмових висловлювань, передавати своїми словами сприйняту інформацію, використовуючи у висновку прислів'я і приказки, давати визначення понять.</p>		
	Міжпредметні зв'язки. Прислів'я, приказки, співвідносні із словосполученням і реченнями (література).		
2.5	Другорядні члени речення: додаток, означення, обставини	Учень: - з допомогою учителя розпізнає другорядні члени речення: додаток,	Розвиток уявлень про другорядні члени речення: додатків, означень, обставин.

	<p><i>Внутрішньопредметні зв'язки.</i> <i>Лексикологія.</i> Засвоєння нових слів (у тому числі власне українських) і фразеологізмів, прислів'їв, крилатих висловів. <i>Грамматика.</i> Способи вираження означення, додатка й обставин різними частинами мови. <i>Культура мовлення.</i> Засвоєння складних випадків слововживання. <i>Текст (риторичний аспект).</i> Удосконалення вмінь поширювати думку з допомогою другорядних членів речення, давати поширені визначення понять, будувати висловлювання типу роздуму, розповідати короткі історії.</p>	<p>означення, обставини; - розуміє та виділяє другорядні члени речення умовними позначками (з допомогою учителя); - засвоює нові слова; - з допомогою вчителя складає речення, застосовуючи додатки, означення, обставину; - переказує невеликі художні тексти з елементами опису; - з допомогою вчителя будує висловлювання про прочитане, почуте, про випадки з власного життя.</p>	<p>Використання другорядних членів речення у власному мовленні. Уміння описувати предмети, явища природи та побут, вживаючи другорядні члени речення. Використання засвоєних термінів у власному мовленні. Збагачення словникового запасу новими словами.</p>
	<p>Міжпредметні зв'язки. Відомості про епітет, порівняння, пейзаж, літературний портрет, їх зображувально-виражальну роль (література).</p>		
6.	<p>Речення з однорідними членами (без сполучників і зі сполучниками <i>а, але, і</i>). Узагальнююче слово при однорідних членах речення.</p>	<p>Учень: - усвідомлює відмінність між однорідними членами речення, узагальнюючими словами, звертаннями, вставними словами в реченні;</p>	<p>Усвідомлення понять однорідні члени, узагальнюючі слова, звертання, вставні слова в реченні, складні речення. Уміння поставити розділові</p>

	<p><i>Звертання.</i> Ознайомлення з найбільш уживаними <i>вставними словами</i> (практично). <i>Складні речення</i> із безсполучниковим і сполучниковим зв'язками. <i>Правопис.</i> Кома між однорідними членами речення. Двокрапка і тире при узагальнюючих словах у реченнях з однорідними членами. Розділові знаки при звертанні (повторення). Виділення вставних слів на письмі комами. Кома між частинами складного речення, що мають будову простих речень, входять у складне і з'єднані безсполучниковим зв'язком та сполучниками. <i>Внутрішньопредметні зв'язки</i> <i>Лексикологія.</i> Засвоєння нових слів (у тому числі власне українських) і фразеологізмів,</p>	<ul style="list-style-type: none"> - з допомогою учителя розставляє розділові знаки між однорідними членами, при звертаннях і вставних словах, у складному реченні; - самостійно чи з допомогою вчителя знаходить і виділяє вставні слова в реченні; - намагається правильно інтонувати речення з однорідними членами, звертаннями і вставними словами, складні речення; - з допомогою вчителя чи самостійно складає речення з однорідними членами, звертаннями і вставними словами, складні речення; - розуміє роль однорідних членів, звертань і вставних слів у реченні; - має уявлення про фразеологізми, прислів'я, крилаті вислови. 	<p>знаки між однорідними членами, при звертаннях і вставних словах, у складному реченні, узагальнюючих словах. Володіння елементарним самоконтролем при виконанні завдань, передбачених програмовим матеріалом. Розвиток умінь мовленнєво обґрунтовувати складені речення, невеличкі тексти з однорідними членами, звертаннями і вставними словами, складні речення. Вміння пояснювати відомі слова. Розвиток навичок письма.</p>
--	---	---	---

		<p>прислів'їв, крилатих висловів. <i>Культура мовлення.</i> Додержання правильної інтонації в реченнях з однорідними членами, із звертаннями і вставними словами, у складних реченнях. Використання звертань і вставних слів у розмовному і художньому стилях мовлення. Синоніміка складних речень, складних і простих речень. Засвоєння складних випадків слововживання. <i>Текст (риторичний аспект).</i> Удосконалення вмінь складати висловлювання типу опису і розповіді, а також діалоги, застосовуючи риторичні засоби для привернення уваги до адресата повідомлення.</p>		
2.7		<p>Пряма мова. Діалог <i>Правопис.</i> Розділові знаки при прямій мові. Тире при діалозі. Внутрішньопредметні зв'язки <i>Лексикологія.</i> Засвоєння нових слів (у тому числі власне</p>	<p>Учень: - розпізнає слова автора і пряму мову в реченні з прямою мовою (з допомогою учителя); - з допомогою вчителя правильно ставить та обґрунтовує постановку розділових знаків при прямій мові та діалозі;</p>	<p>Розвиток правописних та мовленнєвих умінь. Формування умінь розрізняти слова автора і пряму мову в реченні з прямою мовою. Усвідомлення значення прямої мови та діалогу.</p>

	<p>українських), прислів'їв, крилатих висловів. <i>Культура мовлення і стилістика.</i> Додержання правильної інтонації в реченнях із прямою мовою і в діалогах. Синоніміка речень із прямою і непрямою мовою. Засвоєння складних випадків слововживання. <i>Текст (риторичний аспект).</i> Удосконалення вмінь складати повідомлення, що містять висловлювання відомих людей, крилаті вислови в ролі аргументів, брати участь у процесі обговорення певних проблем, у диспутах.</p>	<p>- дотримується правил інтонування речення з прямою мовою, діалогів; - помічає і виправляє пунктуаційні помилки при виконанні вправ, пояснює їх; - будує власні висловлювання, при цьому використовуючи речення з прямою мовою та діалогом, із засвоєними новими словами і виразами для передачі почутого і прочитаного (з допомогою вчителя).</p>	<p>Використання вивчених пунктуаційних правила при прямій мові та діалозі. Володіння уміннями інтонувати речення з прямою мовою, діалогу. Використання набутих знань у власній життєдіяльності. Уміння складати власні висловлювання, використовуючи речення з прямою мовою та діалогом. Утримування в пам'яті нової навчальної інформації.</p>
	Міжпредметні зв'язки. Звертання, діалоги в художніх творах (література).		
8.	<p>Фонетика. Графіка. Орфоєпія. Орфографія <i>Звуки мови і звуки мовлення.</i> Голосні та приголосні звуки. Приголосні тверді та м'які, дзвінкі й глухі; вимова звуків, що позначаються буквами <i>г</i> і <i>г</i>. <i>Позначення звуків мовлення на письмі.</i> Алфавіт.</p>	<p>Учень: - знайомиться з поняттями: фонетика, графіка, орфоєпія, орфографія; - має уявлення про звуки мови і звуки мовлення; - розрізняє (з підказкою вчителя) в словах тверді і м'які, дзвінкі і глухі приголосні, ненаголошені й наголошені голосні звуки;</p>	<p>Розвиток та корекція пізнавальних умінь. Розвитому уявлень про поняття: фонетика, графіка, орфоєпія, орфографія. Удосконалення мовленнєвих та правописних умінь. Удосконалення знань про букви українського алфавіту і звуки,</p>

	<p>Співвідношення звуків і букв. Звукове значення букв <i>я, ю, є, ї</i>. <i>Склад. Наголос.</i> Орфоепічний словник і словник наголосів. Вимова наголошених і ненаголошених голосних. Ненаголошені голосні [e], [и], [o] в коренях слів. Ненаголошені голосні, що не перевіряються наголосом. Орфоепічна помилка (практично). <i>Правопис.</i> Орфограма (практично). Основні правила переносу. Позначення на письмі ненаголошених голосних [e], [и] у коренях слів. Орфографічний словник. Орфографічна помилка (практично), її умовне позначення. <i>Внутрішньопредметні зв'язки</i> <i>Лексикологія.</i> Засвоєння нових слів (у тому числі власне українських) і фразеологізмів,</p>	<p>- знайомиться з поняттям орфоепічний словник і словник наголосів; - намагається усвідомити вимову: 1) наголошених і ненаголошених голосних; 2) ненаголошених голосних [e], [и], [o] в коренях слів; 3) ненаголошених голосних, що не перевіряються наголосом. - засвоює основні правила переносу; - з допомогою вчителя визначає основні випадки чергування голосних і приголосних звуків; звукове значення букв у слові; - набуває вміння користуватися орфографічним словником; - правильно пише і обґрунтовує слова з вивченими орфограмами (з допомогою вчителя); - застосовує логічний наголос для виділення слів із смисловим навантаженням; - працює над удосконаленням вміння правильно вимовляти голосні і приголосні у процесі власного мовлення.</p>	<p>які вони позначають. Удосконалення умінь роботи з словником. Формування свідомого ставлення до процесу навчання. Оволодіння вміннями користуватися орфоепічним, орфографічним словником. Розпізнавання та виділення в словах твердих і м'яких, дзвінких і глухих приголосних, ненаголошених й наголошених голосних. Усвідомлення основних правил переносу. Усвідомлення вимови наголошених і ненаголошених голосних [e], [и], [o] в коренях слів; ненаголошених голосних, що не перевіряються наголосом. Проявлення пізнавального інтересу до виконання нових завдань. Вимовлення слова і постановка наголосу відповідно до норм</p>
--	--	--	---

		<p>прислів'їв, крилатих висловів. <i>Культура мовлення.</i> Правильна вимова наголошених і ненаголошених голосних. Використання логічного наголосу для виділення у вимові смислового навантаження. Засвоєння складних випадків слововживання. <i>Текст (риторичний аспект).</i> Удосконалення вміння правильної вимови голосних і приголосних у процесі виступів з доповідями, повідомленнями і творами на певну соціокультурну тему. Використання інтонації як риторико-мелодійної сторони мовлення (логічний наголос, пауза, темп, мелодика, тембр голосу).</p>		<p>української літературної мови. Уміння знаходити та пояснювати вивчені орфограми за допомогою засвоєних правил. Розвиток усвідомленої вимови звуків у словах відповідно до орфоепічних норм. Застосування вивчених правил на письмі.</p>
		<p>Міжпредметні зв'язки. Особливості звукової організації художнього тексту (література).</p>		
2.9		<p>Вимова приголосних звуків. Уподібнення приголосних звуків. Спрощення в групах</p>	<p>Учень: - знає найпоширеніші випадки чергування голосних і приголосних звуків;</p>	<p>Формування умінь виділяти у словах і словосполученнях явища уподібнення, спрощення, чергування</p>

	<p>приголосних. <i>Найпоширеніші випадки чергування голосних і приголосних звуків</i> (практично). Чергування [о] — [а], [е] — [і], [е] — [и]; [о], [е] з [і]; [е] — [о] після [ж], [ч], [ш]; [и], [і] після [ж], [ч], [ш], [шч] та [г], [к], [х] у коренях слів; [г], [к], [х] — [ж], [ч], [ш] — [з´], [ц´], [с´]. Основні випадки чергування у — <i>в, і — й</i>. <i>Орфоенія</i>. Вимова префіксів з- (<i>зі-, с-</i>), роз-, без-. <i>Правопис</i>. Позначення м'якості приголосних на письмі буквами <i>ь, і, є, ю, я</i>. Сполучення <i>ьо, йо</i>. Правила вживання м'якого знака. Правила вживання апострофа. Правильна вимова та написання слів з апострофом. Подвоєння букв на позначення подовжених м'яких приголосних та збігу однакових приголосних звуків. Написання слів іншомовного походження: <i>и, і</i> у словах</p>	<p>- з допомогою вчителя розпізнає у словах і словосполученнях явища уподібнення, спрощення, чергування голосних і приголосних звуків; - з допомогою вчителя аналізує вимову приголосних звуків відповідно до орфоепічних норм; - засвоює правильну вимову префіксів з- (<i>зі, с-</i>), роз-, без-; - правильно пише слова, які позначаються на письмі буквами <i>ь, і, є, ю, я</i>; - знає правила вживання м'якого знака, апострофа; - дотримується правил написання слів з апострофом, подвоєння букв на позначення подовжених м'яких приголосних та збігу однакових приголосних звуків; - засвоює вміння писати слова іншомовного походження згідно вивчених правил; - усвідомлює значення словника іншомовних слів; - набуває вміння знаходити і виправляти орфоепічні й орфографічні помилки на вивчені правила;</p>	<p>голосних і приголосних звуків. Вживання префіксів з- (<i>зі, с-</i>), роз-, без- у власному мовленні. Оволодіння вміннями написання слів з буквами <i>і, є, ю, я</i> та <i>ь</i>. Уміння застосовувати правила написання слів з апострофом, подвоєння букв на позначення подовжених м'яких приголосних та збігу однакових приголосних звуків. Користування словником іншомовних слів. Уміння мовленнєво обґрунтовувати вивчені орфограми і пояснювати їх за допомогою правил. Розвиток уміння правильно складати речення, невеличкі тексти із засвоєними новими словами, фразеологізмами, прислів'ями. Розвиток умінь висловлювати власні думки, почуття, власне ставлення до навколишньої дійсності.</p>
--	--	---	---

	<p>іншомовного походження; правопис м'якого знака та апострофа; подвоєння букв у словах іншомовного походження. Словник іншомовних слів. Внутрішньопредметні зв'язки <i>Лексикологія і фразеологія.</i> Засвоєння нових слів (у тому числі власне українських) і фразеологізмів, прислів'їв, крилатих висловів. <i>Культура мовлення і стилістика.</i> Засвоєння складних випадків слововживання. <i>Текст (риторичний аспект).</i> Удосконалення вміння висловлювати власні думки і почуття, виражати особисту позицію щодо світу.</p>	<p>- складає речення, невеличкі тексти із засвоєними новими словами, фразеологізмами, прислів'ями (з допомогою вчителя); - працює над вміннями висловлювати власні думки і почуття, власне ставлення до оточуючого.</p>	
2. 10	<p>Лексикологія. Фразеологія <i>Лексичне значення слова.</i> Однозначні і багатозначні слова (повторення). Вживання багатозначних слів у прямому і переносному значеннях</p>	<p>Учень: - усвідомлює поняття лексикологія і фразеологія; - з допомогою вчителя розрізняє однозначні й багатозначні, загальноновживані (нейтральні) і</p>	<p>Поняття лексикологія і фразеологія; Уміння користуватися джерелами українських фразеологізмів для побудови речень.</p>

	<p>(повторення). Лексична помилка (практично). Загальноживані (нейтральні) і стилістично забарвлені слова.</p> <p>Ознайомлення з тлумачним і перекладним словниками.</p> <p><i>Групи слів за значенням:</i> синоніми, антоніми, омоніми.</p> <p>Ознайомлення зі словниками антонімів, синонімів.</p> <p><i>Фразеологізми.</i> Поняття про фразеологізм, його лексичне значення. Джерела українських фразеологізмів. Прислів'я, приказки, крилаті вирази, афоризми як різновиди фразеологізмів. Фразеологізми в ролі членів речення.</p> <p>Ознайомлення із фразеологічним словником.</p> <p>Походження (етимологія) слова. Етимологічний словник української мови.</p> <p><i>Внутрішньопредметні зв'язки</i></p> <p><i>Культура мовлення і стилістика.</i> Уживання слів</p>	<p>стилістично забарвлені слова;</p> <ul style="list-style-type: none"> - має уявлення про тлумачний словник; - з допомогою вчителя вживає однозначні й багатозначні слова у мовленні; - ознайомлюється із словниками антонімів та синонімів; - розпізнає групи слів за значенням: синоніми, антоніми, омоніми; - засвоює поняття фразеологізм, його лексичне значення; - знайомиться з джерелами українських фразеологізмів; - з допомогою вчителя користується тлумачним і перекладним, етимологічним, фразеологічним словниками, словниками синонімів, антонімів; - набуває вмінь використовувати слова у переносному значенні; - використовує синоніми, антоніми, омоніми для побудови речень, невеличких текстів, передбачених програмовим матеріалом з допомогою учителя. 	<p>Добір до слів синоніми й антоніми і використання їх у власному мовленні.</p> <p>Вживання слова у переносному значенні.</p> <p>Користування засвоєним термінологічним словником у повсякденному житті та під час виконання завдань.</p> <p>Використання однозначних та багатозначних слів у власному мовленні.</p>
--	---	--	--

	<p>відповідно до їх значення. Доречне використання слів із переносним значенням, стилістично забарвлених слів, лексичних повторів і синонімів як засобу зв'язку речень у тексті, а також синонімів для уникнення невиправданих повторів слів. Засвоєння складних випадків слововживання. <i>Текст (риторичний аспект).</i> Розвиток умінь виразно мовне оформлення висловлювання з допомогою лексико-фразеологічних засобів.</p>		
	<p>Міжпредметні зв'язки. Епітети, порівняння, синоніми, характерні для усної народної творчості, фразеологізми (література).</p>		
2.11.	<p>Будова слова. Орфографія Корінь, суфікс, префікс і закінчення — значущі частини слова (повторення і поглиблення відомостей). Орфоепія. Вимова префіксів <i>пре-, при-, прі-</i>. <i>Правопис.</i> Вивчені орфограми в значущих частинах слова</p>	<p>Учень: - з допомогою вчителя виділяє у слові закінчення, корінь, префікс, суфікс та основу; - розрізняє форми одного й того самого слова і спільнокореневі слова (з допомогою вчителя); - самостійно чи з допомогою правильно пише слова з вивченими орфограмами та</p>	<p>Розширення знань про слово. Засвоєння правил орфографії. Уміння знаходити у слові закінчення, префікс, суфікс та основу. Складання мікротекстів з використанням слів із суфіксами і префіксами. Відтворення особистісних</p>

	<p>(повторення). Написання префіксів <i>пре-, при-, прі-</i>.</p> <p>Внутрішньопредметні зв'язки <i>Лексикологія і фразеологія.</i></p> <p>Засвоєння нових слів (у тому числі власне українських) і фразеологізмів, прислів'їв, крилатих висловів.</p> <p><i>Грамматика.</i> Особливості будови вивчених частин мови.</p> <p><i>Культура мовлення і стилістика.</i> Використання в мовленні слів із суфіксами і префіксами, що надають емоційного забарвлення і виразності тексту.</p> <p>Спільнокореневі слова як засіб зв'язку речень у тексті.</p> <p>Уникнення помилок, пов'язаних з не виправданим уживанням спільнокореневих слів. Засвоєння складних випадків слововживання.</p> <p><i>Текст (риторичний аспект).</i></p> <p>Удосконалення вміння знаходити інформацію до обраної теми, аналізувати її, виділяти головне і другорядне,</p>	<p>обґрунтовує їх згідно вивченими правилами;</p> <ul style="list-style-type: none"> - намагається правильно скласти мікротексти з використанням слів із суфіксами і префіксами, що надають емоційного забарвлення і виразності тексту; - робить спроби будувати особисті висловлювання відповідно до задуму; використовуючи ключові слова і речення, надаючи виразності мовному оформленню; - з допомогою вчителя знаходить інформацію до обраної теми, аналізує її, виділяє головне і другорядне; - добирає ключові слова для висловлювання, розташовує в логічній послідовності відповідно до задуму (з допомогою вчителя). 	<p>висловлювань відповідно задуму.</p> <p>Уміння помічати і виправляти помилки у своєму і чужому текстах.</p> <p>Розвиток словесної пам'яті.</p> <p>Збагачення словникового запасу.</p> <p>Розвиток зв'язного мовлення.</p> <p>.</p>
--	--	--	--

		добирати ключові слова для висловлювання, розташовувати в логічній послідовності відповідно до задуму.		
		Повторення й узагальнення у кінці року Синтаксис і пунктуація. Лексикологія, фразеологія. Будова слова і орфографія. Фонетика і графіка. Орфоепія й орфографія.	Учень: - повторює вивчені відомості; - класифікує й систематизує їх; - узагальнює поняття, закономірності, правила та винятки з них.	

Програму підготувала: Шевчук Л.І., молодший науковий співробітник лабораторії інтенсивної педагогічної корекції Інституту спеціальної педагогіки НАПН України.